

א) וְלֹא דָבַר עָלָיו: 15: 16 ב"מ
 מנ. פסחים 13: 13, 14 ב"מ
 טו. א) שם נה"ד, ד) וְלֹא דָבַר עָלָיו
 קט"ו. ט) וְעַיִן מוֹסֵף לִקְרָן קד: ד"ה חזון, ח) ב"מ ד: ויעי' לקמן קד: חס' ד"ה נתן: ט) [שיך לעמוד הקוד' ח] ח) ד"ה דאמר, ט) וְלֹא דָבַר עָלָיו: י) וְשָׁבַע עַל שְׂמֵי כֶסֶף וְאֶחָד הָיָה עַל פְּרוּטָה יָמַר עַל הַפְּרוּטָה שְׁהָיָה כְּכֹר אֶינִי אֶינִי שְׁטַעַנֵּי ב' כֶּסֶף וְהָיָה הַכֹּל וְאֶחָד פְּרוּטָה אֶתָּם וְשָׁבַע אֶפְסֵלוֹ עַל הַפְּרוּטָה כְּכֹסֶף. הַעֲמֵק מַתְּלוֹת בְּרַסְמֵי,

הגרות הב"ח

א) במשנה אחריו אפילו למי: 1

מוסף רש"י

ופנחיא בעלמא. לטון שימור, כלס שולח מוטו בלחם חסוב כדי שלא יגולוהו היינו (בפוחט) אטוה. עושין אמנה בפירות. נתנין מעות בלמנה כשעל עכשיו שולח כשוק על מנת לקבל פירות אפילו יוקירו חטין ואין עושין אמנה בדמים. לפסוק על הפירות כדי לקבל דמי לנשיקורו, דכין דחוי יתיב חוץ שקיל מחי כריתוף (ב"מ טו.) יוליכנו אחריו אפילו למדי. אם היה ששבע לשקר, ללא הוא ליה כפרה עד שחזרנו לידו ממש ולא לשלוחו, כדכתיב (דברים ה) ונתן לאשר אשם לו (ב"מ נה.) נתן לו את הקרן. לאחר ששבע והיה ונתחייב קרן ומומש, ונשבע לו על החומש. שחזר ופטר את החומש ואמר נתמי לך ומושג והיה (ד"ד טז.)

רבינו חננאל

מתני'. הגזל את חבריו שוה פרוטה וכול'. דייקין מתניין דקתני ונשבע, דוקא נשבע הוא דבעי לאמטייה בתריה, אפילו למדי, אבל לא נשבע לא.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קג.

עין משפט
גזר מצוה

אין כופין אם המוכר. למוזר ולכתוב שטר מכירה אחר ללוקח שהיה לו להמתות ולהודיעו כתוב שטרי בשם ריש גלותא שאם יאלו עסיקין ארצה להם שהוא של ריש גלותא וכתוב לי שטר אחר בשמי שלא יצלו היום או למחר יורשי ראש גולה לתוצעה ממני: ופנחיא

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור אמר מר הלוקח שדה בשם חבריו אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי פשיטא מהו דתימא מצי א"ל מידע ידעת דאנא לנפשאי שקילנא ופנחיא בעלמא הוא דקבעינא וזווי בכדי לא שדינא אלא אדעתא דכתב ליה שטרא אחריןא קא משמע לן דאמר ליה עניינא עבדי לך בהדי ההוא דזבנת ליה בשמיה ויכתוב לך שטרא אחריןא ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור פשיטא לא צריכא דאמר להו לסהדי קמיה דידיה חזו דשטרא אחריןא קא בעינא מהו דתימא מצי א"ל אמיןא שטרא מהיאך דקא שקלת בשמיה קאמרת קא משמע לן דאמר ליה להכי טרחי ואמרי להו לעדים קמך דמינך הוא דקא בעינא רב כהנא יהב זוזא אכיתנא לסוף אייקר כיתנא ובניה מרוותיה דכיתנא אתא לקמיה דרב א"ל מה אעביד איזיל אישקיל וזוזא א"ל אי כי קא ובני אמרי האי כיתנא דכהנא הוא זיל שקול ואי לא לא תשקול כמאן כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל מעות אטו מי יהיב רב כהנא ארבע ושקיל תמיני כיתנא ממילא הוא דאייקר מיגזל גזולה ותנן כל הגזלנין משלמין בשעת הגזלה אמרי התם אמנה הואי ולא משכיה רב כהנא לכיתנא ורב למעמיה דאמר רב עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים: **מתני'** הגזול את חבריו שוה פרוטה ונשבע על שמי כרביית דיהיב ליה תרתי סלעים ושקיל ארבע: **מתני'** ונשבע לו. על שקר והודה: **ויניינו אחריו אפילו למדי.** דאין לו כפרה עד שיחזיר לנגזל עצמו דכתיב לאשר הוא לו וגו' (ויקרא ה) וגבי נשבע לשקר כמי: לא יסן לא לנגזל של נגזל להוליכו לנגזל שאם יאנסוהו חייב להחזיר ללא הוי השבע עד דמטי לידה דעבוד רבנן מפני תקנתא הויה כדאמרן: לשליח ב"ד. תקנתא השבים שלא נחייב לזה להוציא מנה צהולאת הדקך: ואם מס. נגזל יחזיר גזלן ליורשיו דנגזל: ולא נתן לו אם החומש. או שמחל לו נגזל על הקרן לאחר שהודה לו ולא מחל לו על החומש או שמחל לו על זה ועל זה כו': נתן לו אם הקרן. לאחר ששבע והודה ונתחייב קרן וחומש נשבע על שבועה שניה על החומש שנתנו לו והודה: הרי

בגזן דאודיעניהו דרידיה ואודיעניהו נמי אסהדי. תימנא אם כן אמאי לריך לדחוק את ריש גלותא שיכתוב לו שטר יכתבו לו עדים כיון שידעין שהוא קונה לעצמו וי"ל כגון ללא צעו עדים למיכתב ליה שטרא אחריןא: **יהב זוזי אבריתנא.** השתא ס"ד דאיירי דמשך נמי ופקדון בעלמא הוא דהוי גביה: **כמאן כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין ב'.** כלומר ומשום הכי אי לאו דאודיעיה ללוקח כי קמזבין דהאי כיתנא דכהנא הוא נמצא דכהנא לא קני להנכו מעות דאיניהו לאו אדעתא דהכי יהבו ליה מעותיו ואי שקיל כהנא מידי דמרוותיהו ה"ל כאליו מדידהו יהבו ליה ומחו כרביית: **התם אמנה הוא.** פי' בקונטרס שנתן להם המעות בלמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו המעות וקשה דאם כן היכי מסיק רב לטעמיה והא בכה"ג אפילו רבי ינאי מודה דאסור לקבל המעות כיון שלא היה לו פירות בלמנה שעה שהו פוסק עמו דהא דלמר ר' ינאי מה לי הן מה לי דמיהן היינו דוקא כשיש לו פירות בלמנה שעה שהו פוסק עמו ורב אפילו בכה"ג אסור לקבל מעות ללא פירות דוקא דהא דפסק איהו נשך (ב"מ דף טו. וס"ג) מיימי דרבי ינאי אצרייתא דנבי אושעיל דהיה נשח בחדו מנה והלך על גורנו ואמר לו תן לי מעות שאני רואה ליקח בהן חטין אמר ליה חטין יש לי כו' עד וכולן יש לו מותר אין לו אסור וקאמר התם ש"מ איתא לר' ינאי דלמר מה לי הן מה לי דמיהן משמע דר' ינאי דוקא כי יש לו מותר ובכה"ג פליג ר' זמיהו יא ליישב פי' הקונטרס דהתם דוקא דלאירי בלמנה לא שרי רבי ינאי אלא כשיש לו פירות דוקא אבל זבני אמר התם דפוסקין על שער ששוק אפילו אין לו והיינו אמנה בפירות ומה שפירש בקונטרס (התם) דרבי ינאי מתיר דמיהן שאין מעות ממש אלא דוקא פירות דומיא דההיא דצרייתא דין דמי חטום לין דין שמן שמן דמי יין דלא מחזי כרביית אבל מעות אסור אין נראה דהכא דשמעין מוכחא דאפילו זוזי מותר לקבל והלכה כרבי ינאי כדמוכח התם: **הגזול מחבירו שוה פרוטה ונשבע ב'.** כגון ששבע מעצמו דאין ב"ד משציעין אלא בטענת שתי כסף והודאה שוה פרוטה ואפילו

קב א מ"י פ"ג מהלכות שולחן וזמנין הלכה ה סמג עשין פב טו"ש"ע ח"מ ס' קפד סעיף ב: קב ב טו"ש"ע י"ד ס' קטע סעיף א: קב ג מ"י פ"ז מהלכות גזילה הלכה ט סמג עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס' טסו סעיף א: קב ד ה מ"י פ"ז הלכה י טו"ש"ע סס סעיף ב: קב ו ה מ"י פ"ח הל"א טו"ש"ע סס סעיף ד: קב ז ה מ"י פ"ח הל"א טו"ש"ע סס סעיף ב: קב ח ה מ"י פ"ח הל"א טו"ש"ע סס סעיף ג: קב ט ה מ"י פ"ח טו"ש"ע סס סעיף ב:

ששבועה עצמו מייחייב חומש כדמוכח בשליח פירקין וצמק' שבועות (דף לו:) תנן נמי שבועת הפקדון נוהגת בלגשים וצנשים בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד [מפי עצמן] א"כ מייירי בטעמו שמי כסף והודה לו שוה פרוטה: **אבל** נתתן לשליח ב"ד. פי' הקונטרס מפני תקנתא השבים שלא נחייבנו להוציא מנה צהולאת הדקך משמע מתוך פירושו דנותנו לשליח ב"ד והוא שומרנו בידו עד שיצא לנגזל ואין נראה חדא דלישנא לא משמע הכי דאמאי נקט שליח ב"ד הל"ל אם יש ב"ד שם נתן לב"ד ועוד דלמר בגמ' (דף קד.) שליח ב"ד פסיקא ליה מילתא ל"ש עשאו נגזל ל"ש עשאו גזלן להוליך לנגזל ועוד אמאי קאמר בגמ' דלא מיתוקמא מתני' כר' טרפון והא דפסק המפקד (ב"מ דף לו: וס) פריך אמילתא דר' טרפון ושקלי ליה כולהו ואילו ומשני תני וינינו וע"כ ציד בית דין קאמר כי הא דר' אלעזר בר לרזק דמסיק אליבא דר' טרפון ועוד בגמ' אמאי איצטרך לתתוי דרבי אלעזר ממתניתין ה"מ לתתוי ע"כ נראה דמתני' איירי לענין אחריות הדקך דמיפטר כשינתן לשליח ב"ד ויש לו כפרה מיד ואין לריך לו להמתין עד שיגיע ליד הנגזל כיון שקבלו שליח ב"ד אבל בתקנתא זו לא איירי מתניתין כלל: **ואם** מת יחזיר לבניו. נראה דאתא לאשמועינן דאפילו ליורשים יולידך למדי א"כ אתא למימר דאין חילוק בין שהגזול קיים בין שהוא מת לענין קרן חומש ואשם כי היכי דש חילוק בגזלן בין הוא לבניו דבניו אין משלמין חומש על גזל אציהם קמ"ל דלענין נגזל אין חילוק: מניח